

Rummets poetik

Emilia Nurmivaara

Examensarbete för bildkonstnärer YH-examen
Utbildningen för bildkonst, Yrkeshögskolan Novia
Jakobstad, Finland 2021

Degree Thesis for Fine Arts, Bachelor of Fine Arts
Degree programme in Fine Arts, Novia University of Applied Sciences
Jakobstad, Finland 2021

EXAMENSARBETE

Författare: Emilia Nurmivaara

Utbildning och ort: Bildkonst, Jakobstad

Handledare: Göran Torrkulla, Ulrika Ferm, Carina Ahlskog, Marika Holm

Bedömare: Britt Al-Busultan, Maria Westerlund

Titel: Rummets poetik

Datum: 5.4.2021

Sidantal: 20

Abstrakt

Syftet med mitt examensarbete har varit att utforska genom mitt måleri värdet av fysiska objekt i hemmet. Boken med titeln *Rummets poetik* av den franska filosofen Gaston Bachelard har gett mig inspirationen till mitt examensarbete och mitt måleri. Jag har kunnat relatera till texten och blivit fascinerad av hur poetiskt han beskriver hus och interiörer, och deras betydelse för våra själsliga rum och våra drömmar.

Som konstnär studerar jag och utvecklar mitt sätt att se på saker runt om mig. Hemmet är för mig en privat plats. Hus och interiörer har detaljer där minnen, tankar och drömmar är dolda.

Jag uppskattar estetiken i gamla hus och deras interiörer med oändligt antal detaljer. Mitt måleri baserar sig på den synliga världen med vardagliga motiv från mitt barndomshem. För att väcka de figurativa målningarna till liv, har jag använt reflekterande ytor från olika glasföremål, som till exempel vitrinskåp och spegeldörrar med glasrutor. Jag anser det visuellt intressant hur olika speglingar förvrider verkligheten och ger målningarna en drömlig bildvärld. Jag vill bjuda in åskådaren till min värld och göra interiören i mina målningar till hans egen plats.

Språk: Svenska

Nyckelord: Interiör, måleri, rum, Rummets poetik, reflektion

Tack till Astrid Nurmivaara

BACHELOR'S THESIS

Author: Emilia Nurmivaara

Degree Programme: Fine Arts, Jakobstad

Supervisors: Göran Torrkulla, Ulrika Ferm, Carina Ahlskog, Marika Holm

Assessors: Britt Al-Busultan, Maria Westerlund

Title: The poetics of space

Date: 5.4.2021

Number of pages: 20

Abstract

The aim of my thesis was to through my painting examine the value of physical objects in a home. The book titled *The Poetics of Space*, written by the french philosopher Gaston Bachelard has inspired my thesis and painting. I have found the text very relatable and I am fascinated how he poetically describes houses and interiors, and the significance they have for a soul space and dreams.

As an artist I examine and develop the way I look at things around me. The home, for me, is a private place. Houses and interiors have details where our memories, thoughts and dreams are hidden.

I enjoy the aesthetics of old houses and the endless amount of details their interiors hold. My painting is based on the visible world, with everyday motifs from from my childhood home. To bring the figurative paintings to life, I use elements of reflections from different glass surfaces, for example vitrine cabinets and pane doors. I find it visually interesting how different reflections distorts reality and gives the paintings a dreamlike imagery. I want to invite the viewer into my world and make the interiors in my paintings a place for their own.

Language: Swedish

Key words: Interior, painting, space, The Poetics of Space, reflection

Special thanks to Astrid Nurmivaara

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	1
2 Min själ i rummet.....	2
3 Huset är ett skal.....	2
4 Driven att fatta penseln.....	4
5 Husdrömmar.....	5
6 Det gamla huset.....	7
7 Möbler erbjuder kamratskap.....	9
8 Universum skapat av en slump.....	11
9 På upptäcktsfärd med speglingen.....	11
10 De mörka vråna.....	13
11 Långsamhetens lov.....	14
12 Lampan hälsar mig välkommen.....	15
13 Fred är själens tillstånd.....	16
14 Söka efter bilden att se för första gången.....	17
15 Slutord.....	19
16 Källförteckning.....	20

1 Inledning

"Talo on meidän maailmankolkamme. Kuten monesti on todettu, se on ensimmäinen kaikkeutemme." (Bachelard, 2003, s. 75)

I mitt examensarbete studerar jag genom mitt måleri den vardagliga omgivningen i hemmet. Hemmet är för mig en väldigt privat plats som är laddat av minnen. Hus och interiörer har detaljer där våra minnen och tankar är dolda. Min uppgift är att undersöka värdet i föremålen och vilken betydelse de har för vårt själsliga rum och uppkomsten av drömmar. Hemmet är inte bara ett rum med prylar utan där ingår också olika stämningar, känslor och minnen som jag försöker fånga på bild genom att dokumentera mitt barndomshem. Hemmet påverkar våra tankar, minnen och drömmar. I mitt måleri använder jag element av speglingar från olika glasytor vilket förvränger verkligheten och ger målningarna ett drömmigt bildspråk.

Titeln till mitt examensarbete Rummets poetik kommer från boken med samma titel, skriven av den franska filosofen Gaston Bachelard. Han behandlar i boken upplevelsen av det privata rummet som han närmar sig genom poesi, filosofi och fiktion.

Boken läste jag på finska eftersom den var oåtkomlig på svenska, och citaten är därför på det finska språket. Jag utgår starkt från vad som står i boken. Det är fint att läsa något där jag hittar mycket jag kan identifiera mig med och jag har försökt plocka med bitar som relaterar till mitt måleri.

2 Min själ i rummet

"Saamme kiittää taloa siitä, että suurella osalla muistoistamme on katto päänsä päällä." (Bachelard, 2003, s. 82)

I boken Rummets poetik skriver Bachelard om barndomshemmet och dess betydelse för vår drömvärld. Redan tidigare har jag målat mycket från mitt barndomshem, men också gått vidare för att utforska mitt eget hem, med tanken att jag nu fått skapa mitt eget drömhem, placera föremål och möbler som fungerar som min källa för dröm, för att kunna drömma vidare.

Jag undersöker hur rummet i min själ ser ut. Vilken skillnad har det hurdana rum jag målar eller varifrån bilden är tagen? Varför väljer jag att måla rum som är nära mig och inte så kallade icke-rum, som till exempel flygfält? Vad berättar de rum och hus vi lever i om oss? Varför har vi så många föremål och har dessa föremål någon betydelse för oss och våra drömmar?

3 Huset är ett skal

"Talo auttaa meitä sanomaan kaikelle ja kaikkea vastaan: olen maailman asukas maailmasta huolimatta." (Bachelard, 2003, s. 150)

Då jag var liten var mitt barndomshem, det gamla huset, en nöjespark, jag kunde rutscha ner för 17 trappsteg på en stor mjukishund, hoppa på sofforna för att "golvet är lava", vilket var en vanlig lek som liten. Jag kunde smyga ljudlöst eftersom jag visste exakt vilka golvplankorna som knarrade när jag gick på dem. När jag första gången såg den animerade filmen *Sagan om ringen*, fick jag mardrömmar av orcher som jag såg från Runda rummets fönster. De var på väg uppför backen till vårt hus

och jag måste gömma mig. Jag gömde mig inne i ett skåp och orcherna hittade inte mig. Det undermedvetna hade skapat ett skåp som jag kunde gömma mig i, men som inte på riktigt någonsin funnits i rummet.

Mitt rum var en alkov, utan fönster och med en skjutdörr som jag inte riktigt kunde smälla till, när jag blev sur. I tonårsåldern såg jag inte värdet av gamla möbler och föremål, jag ville ju bo och vandra i avloppsnät i New York, som Ninja Turtles.

Förutom mitt barndomshem och mitt nuvarande hem, har hus jag bott i varit tillfälliga ställen, olika studielägenheter i höghus. En gång somnade jag i misstag på fjärrkontrollen så att televisionens ljud var på högsta nivå när jag vaknade och fick en varningslapp hem. Livet i höghus har fått mig att bli väldigt medveten om vad jag gör och hur mycket ljud det skapar. Jag har lärt mig att gå på ett sätt som nu får min sambo att säga att jag inte skall smyga, eller att kan jag ha något ljud när jag rör på mig. Men nog har jag hamrat kilramar utan tvekan i min studielägenhet också. Mina studielägenheter har varit väldigt anspråkslösa, jag har tänkt att det är ingen vits att börja dekorera för att det bara är tillfälligt. Jag klarar mig med ganska lite och kan då värdesätta det jag har om det så bara är ljusets och skuggornas växlingar i rummet.

Nu anser jag att omgivningen fungerar som en materiell hjärna, för konstnärer kan det vara ateljén. Jag har nu arbetat på mitt måleri hemma och för mig känns det viktigt att jag hittar inspiration hemifrån. Min inspiration kan väckas av speciella lampor och glasföremål där mitt öga får vila.

4 Driven att fatta penseln

"Maalaustaiteessa teoksen toteutus näyttää edellyttävän päätöksiä, jotka ovat hengestä riippuvaisia ja ottavat huomioon havaintomaailmaa sitovat tosiseikat." (Bachelard, 2003, s. 39)

Mitt måleri har släktskap med den svenska konstnären Karin Mamma Andersson. Hennes motiv är ofta olika interiörer med eller utan människor med på målningen. Det som skiljer oss åt är att jag jobbar direkt från ett fotografi, där hon har en samling av bilder på olika människor, föremål och interiörer som hon väljer ut för att använda i sina målningar.

Karin Mamma Andersson berättar att för henne har det också tagit länge att börja läsa böcker, att hon har varit upptagen av film, vilket jag relaterar till. Måleriet är ju en slags bildsynopsis och jag ser i mitt måleri scenografiska drag. Detta kan också ha att göra med att när jag studerade till medieassistent, lärde vi oss att analysera filmer. Jag har alltid varit förtjust i filmer och de världar och stämningar som de skapar. Mamma Andersson talar om att konstnärer är produkter av sin tid och att måleriet fungerar som en självbild. Figurativt måleri är svårt att ta på allvar, konstaterar hon, men att charmen ligger i det att försöka klara av det figurativa måleriet. (Lund, C. 2015)

5 Husdrömmar

"Talo antaa uneksinnalle turvapaikan, talo suojaa uneksijaa, talo antaa mahdollisuuden uneksia rauhassa. Eivät ainoastaan ajatukset ja kokemukset vahvista inhimillisiä arvoja. Myös uneksintaan sisältyy arvoja, jotka leimaavat ihmisen koko syvyyttä. [...] On osoitettava, että talo on yksi suurimmista ihmisen ajatuksia, muistoja ja unia yhteen kokoavista voimista" (Bachelard, 2003, s. 79)

Min största dröm gällande hus är att jag någon gång skulle kunna kalla en plats helt min egen, det kan låta väldigt själviskt, men jag tror att det är viktigt för att jag ska kunna känna mig helt trygg och lugn. Hus jag levit i har alltid varit någonslags "checkpoint", ett tillfälligt ställe där jag har tak över huvudet, men alltid varit beredd på att snart bli tvungen att lämna.

Jag drömmer om ett gammalt hus, någonstans med skog och vatten runt om, egen tomt med en trädgård. Huset skulle vara långt borta, i "mitten av ingenting", där högst rovdjuren skulle stirra på mig, men där det inget rum finns för paranoia. Trägolv som knarrar när jag går och vackra spegeldörrar till varje rum. Den husdrömmen är helt tydligt en spegling av mitt barndomshem, med skillnaden att det inte har byggts nya radhus där det fanns skog och ingen bilväg i närheten.

"Unet kulkevat edestakaisin kahden maailman, kahden asumuksen välillä." (Bachelard, 2003, s. 173) En annan husdröm är att ha ett hus på Siciliens landsbygd, kanske uppe på ett litet berg, vid havet. Därifrån skulle jag åka med cykel ner till torget och köpa färsk frukt och nybakat bröd på morgonen. De som bor i byn hälsar på mig och vet redan på förhand vad jag vill ha. Av någon anledning har jag alltid varit förtjust i Italien, kanske på grund av alla maffiafilmer jag sett. Jag är förtjust i 40-talsestetik. För italienare tycks en stor familj och nära

familjeförhållanden vara viktiga och deras matkultur med färska ingredienser spelar en stor roll. Pizza och pasta är ju den bästa tröstmaten.

När jag har flyttat till en ny stad har jag alltid njutit av anonymiteten, av att ingen känner igen mig och känslan av att jag har möjligheten att börja från ett tomt bord. Men så går det några år och så försvinner den känslan, då jag träffar bekanta i butiken och i tandvårdens vänterum. Det som började som en dröm blir en vardaglig verklighet. I en mindre stad känner jag att folk ser mig, grannarna hälsar på mig, främmande människor kan också hälsa på mig när jag är ute och går.

I en mardröm som har upprepat sig, är jag i en stor byggnad, med fler korridorer, tjocka glasdörrar, och kontor. I byggnaden finns det ingenting jag känner igen, där finns kalla material, betong och metall, trappuppgångar, korridorer och låsta dörrar. I drömmen blir jag jagad av någon, det kan variera av vem och vad, men meningen är att komma ut ur byggnaden så snabbt som möjligt. I drömmen har jag undersökt nästan hela huset, gått i övre våningen, testat på alla dörrar som jag kan öppna, varit ända uppe på taket och ner i källarens parkeringshall. Jag har sprungit i cirklar eftersom kontorsvåningarna känns som labrynter. Vid trappuppgången finns det ett litet utrymme mellan byggnadens glasväggar där jag kan gå sidlänges. Därifrån kommer jag till en annan del av huset, till en annan trappuppgång varifrån jag kan springa ner till en nödutgång, som öppnar sig vid sidan av byggnaden. Huvudingångarna är låsta. Som sagt har drömmen upprepat sig fler gånger, där jag undersökt hela byggnaden, men nu när samma dröm uppstår så tar den slut snabbt eftersom jag redan vet vart jag ska gå. Drömmar och rädslor lever i det som vi icke ännu har kunskap eller erfarenhet av.

Stridande tjädertuppar. Ovanför borden hänger ljuskronor med fem stearinljus i motsvarande färger, rött och blått. I Runda rummet firar vi jul och min familj och gäster kan sitta där och dricka kaffe när det är fest.

Matsalen har ljusröda tapeter med kinarosmönster. Rosorna är stora. Rummet har tre dörröppningar, en från vardagsrummet, en från hallen som leder till köket och en från Runda rummet. En vägg har en fönsteröppning som är inramad av rosa gardiner, och på det tjocka fönsterbrädet står sex stycken Sanktpaulior i olika slags krukor. Ovanför fönstren hänger en röd glasboll, som hör till min pappas samling av glasbollar. Framför fönsteröppningen står ett runt bord med en rund spetsduk skyddad av en rund glasskiva. På bordet står en lampa med rosafärgad lampskärm som är dekorerad med tygrosor på sidan. Bordet omges av två mörka trästolar i Biedermeysterstil som är beklädda med randigt tyg. På vänstra sidan av fönstren, i hörnet står bokskåpet fyllt med gamla tjocka biblar och psalmböcker. På bokskåpet står många familjefotografier tätt invid varandra och en bordslampa. Framför bokskåpet, mot andra väggen av hörnet, står en liten grön barnstol, där en gammal teddybjörn sitter med en grön sidenrosett runt halsen. Ovanför björnen, på väggen, hänger en stor väggklocka med en stor rund pendel och två lod i mässing.

På högra sidan av fönsteröppningen står det ett högre, massivt vitrinskåp i trä. Det är fint dekorerat och har plats för en nyckel i låset. Skåpet är fyllt med olika slags prydnadsföremål, muggar, koppar, dockor, leksaker, tyg, vaser och glasflaskor. Framför skåpet står en gammal tramphäst i trä och på andra väggen av hörnet, mellan skåpet och spegeldörrarna, hänger en liten tavla. Tavlan har som motiv en flicka som sitter på en höbal och gråter. En man håller henne tröstande i handen.

När jag går in i rummet från hallen, ser jag på vänstra sidan ett kärlskåp med en ljusstake i tenn och många kristallskålar från 1940- och 1950-

talen på det. På skåphörnet står en bordslampa. På väggen ovan skåpet hänger två stycken tavlor med kvinnor som bär på fruktskålar som motiv. På högra sidan av dörröppningen finns det också ett lite mindre skåp med en bordslampa som har en vacker jadegrön fot och sammetskärm i samma ton. Sakerna på skåpet varierar från olika glasföremål till konfektlådor. Skåpet omges av en gammal trästol och två stycken brudpallar som dekoreras av mormors handsyddas korsstygnarbete. Mitt i rummet står ett långt bord på en grönfärgad matta.

När jag rör på spegeldörrarna med glasrutorna kan jag flytta på föremålen i rummet. Det runda bordet och randiga stolarna kan jag flytta över till dörröppningen i hallen och lamporna som är i hörnen kan jag flytta mitt i rummet. Rummet blir nytt.

7 Möbler erbjuder kamratskap

"Jokainen tuo uuteen taloon omat kotijumalansa." (Bachelad, 2003, s. 77)

Mitt nuvarande hem har en fasad av röda tegelstenar, huset är lågt med platt tak och en atriumlik gård där jag på våren sår solrosor. När jag flyttade in i mitt hem, någon annans barndomshem, var huset i ganska dåligt skick inuti, med slitna ytor, tapeter som delvis hade lossnat och golvlisterna fattades. Det att jag fick renovera och inreda rummen hur jag tyckte, var som en dröm för mig. Först rev jag ner tapeterna som var kalla i färgerna och inte passade min personlighet. Hemmet tycker jag skall kännas varmt. Min dröm var att tapetsera väggarna, men att välja den rätta tapeten är inte så lätt och det är ganska dyrt, så jag valde att måla istället, vilket är naturligt för mig. Jag målade alla väggarna, köksskåpen, värmeelementen, toalett- och badrumskaklen. Färgerna

valde jag med färgkort som jag fick från järnhandeln, så många att jag skulle ha kunnat spela kort med den packen. Färgkorten lyfte jag mot min katt, min sambo och mot laminatgolvet som vi installerade, för mig är det viktigt att hemmet ser ut som de varelser som bor där. Ett av husets rum kallas för Kaarihuone, eftersom ingången till rummet har en båge, därifrån rev jag av nyfikenhet halltexskivorna från taket för att se vad som finns bakom dem. Inre taket i huset är ganska slitet och skulle behöva någonslags nytt material, men efteråt tänker jag att jag gjorde ett misstag. De sågade plankorna kom fram, en del av husets skelett och pappbitar hänger fast i det eftersom skivorna inte kom loss så snyggt, men många har berömt taket för hur bra det ser ut. Men det kan ju inte lämnas så.

Huset är möblerat med sådant som fanns kvar från tidigare, sådant som jag har fyndat på loppis och sådant jag fått av min mamma. För mig är det viktigt att mitt hem har spår av mitt barndomshem. Jag tänker att det första hemmet som jag har bott i är den bilden som jag anser vara hemtrevlig. Genom att använda mitt barndomshem som motiv i mina målningar, kan jag alltid vända blicken till det gamla huset och se på det genom ett vridet perspektiv.

8 Universum skapat av en slump

"Runoilija uneksii lasin takana - kuten moni muukin. Mutta hän löytää lasista itsestään pienen vääristymän joka lisää kaikkeuden vääristymistä."

(Bachelard, 2003, s. 334)

Mitt öga fastnar för speglingar på olika glasytor, det kan vara ett vitrinskåp, en glasflaska eller ett kristallglas. Reflektionen skapar nya rum som jag försöker avbilda genom att måla. Ibland skapar speglingen abstrakta former som kommer fram i målningen. Vissa detaljer faller bort och när jag slutar måla och ser på det inzoomade fotografiet, tänker jag ofta att jag inte kunnat fånga mjukheten och brytningarna i glaset. Reflektioner förekommer bara i skuggan, och beroende på ljuset kan bara en del av rummet på andra sidan synas i reflektionen.

Det är ibland lite skrattretande när jag ska fotografera en spegling och måste försöka gå bort från bilden och ställa mig i konstiga positioner så jag inte syns på bild.

9 På upptäcktsfärd med speglingen

"Kuva rakentuu todellisuuden ja epätodellisuuden yhteistyönä. Jos talo on elävä arvo, sen täytyy sisällyttää itseensä epätodellisuus. Kaikkien arvojen on värähdeltävä. Arvo joka ei värähtele on kuollut arvo." (Bachelard, 2003, s. 167)

Charmen i speglingarna för mig finns i det hur ett bekant utrymme kan se väldigt annorlunda ut när jag ser det i ett annat perspektiv. Föremålen som jag inte annars lägger märke till kan kännas mycket centrala för kompositionen till bildvärlden som speglingen skapar.

Första gången blev jag inspirerad till att måla speglingar för ca fyra år sedan, när jag hade en billykta i min studielägenhet, på mitt matbord. Takljuset reflekterade vackert från lyktan, eftersom den hade så mycket former i sig. Jag fotograferade lampan men tyckte att det vanliga takljuset inte såg så snyggt ut, taklampans gula, glesa ljus var inte en reflektion av mitt själsrum. "Inspirationen kommer nära" är något som min lärare sade någon gång, det fastnade i mitt huvud och jag började fundera att hur nära är det, 5 meter? 500 meter? Teboil har en bensinstation bredvid min gamla studielägenhet. Om natten spred sig ett starkt rött sken från bensinstationen, vilket påminde mig om storstadens starka neonljus fastän jag var i den lilla staden Karleby. Jag tog med mig billyktan ända ner till Teboils backe och fotograferade den där, och minns att jag fick en förunderlig frihets känsla. Som konstnär får jag göra saker som kan kännas för andra människor lite tokiga.

"The joy does not arise from doing things you know, but from discovering things you have never considered." (Pallasmaa, 2005, s. 8) Jag tyckte om den starka röda färgen med det svarta som natten gav och var nöjd med bilderna. Bilderna editerade jag senare på datorn och pusslade ihop dem, så bilden blev mer ett abstrakt collage än något figurativt. Jag blev lockad av de rum och karaktärer som kunde förekomma i skuggorna och i det förvrängda ljuset, och fortsatte en tid med billykterna innan jag blev intresserad av reflektionerna som finns i rummet. Billyktan gav mig inte mycket mer än glädjen att experimentera och upptäcka de starka färgerna av olika ljuskällor.

Den amerikanska fotorealisten Don Eddy målade på 70-talet reflektioner som han såg i de förkrommade kofångarna på den tidens bilar. Hans öga fastnade också på vitrinfönster med silver- och glasserviser. Finska konstnärer med liknande teman är Pauliina Pietilä, som bor och arbetar i Sverige, målar stora färgstarka skyltfönster som hon fotograferar när hon är ute och går. Hon använder färgparet rött och grönt i sina

detaljerade målningar, där speglingar också spelar en roll. (Pauliina Pietilä)

10 De mörka vråna

"Nurkka, pakopaikoista halpa-arvoisin, on tutkimisen arvoinen. Toisinaan unet ovat sitä suurempia, mitä yksinkertaisempi kuva on. Nurkka on turvapaikka, joka takaa meille yhden olemisen alkuperäisistä arvoista: liikkumattomuuden. Se on varma ja läheinen tila, jossa saan olla paikoillani."
(Bachelard, 2003, s. 299)

Jag tycker att mörka vrår är intressanta. Det som en liten bordslampa belyser känns mer mystiskt och de saker som finns i ett hörn är oftast orörda en längre tid. De saker som finns mitt i rummet kan ändras och bli flyttade från ett ställe till ett annat. Interiörens hörn blir ofta mer medvetet dekorerade för att göra dem estetiskt snygga.

Jag fotograferade bilder från mitt hem, som jag planerade att göra målningar av. Skillnaden mellan de bilder jag tidigare tagit är att jag projiserade en musikvideo i rummet. Jag gillar estetiken med neonljus och bilar. Sådant hade musikvideon också. Rummet fylldes med ljus i olika färger.

Ljuset spelar en stor roll. Jag tänker att min själsliga värld är mer färggrann med neonljus och 80-tals vibbar, då bilarna var kantiga med pop-up lampor och musiken hade synt och saxofon. Det känns konstigt att jag trivs långt borta från stadens ljud och trångboddhet, mitt hem är hemtrevligt med gamla föremål, sådant jag hade i mitt barndomshem. Men min innersta bildvärld har ljus och palmträd. *"You belong to the city"* heter låten av Glenn Frey. Jag läste någon gång en kommentar på facebook om att en människa inte känner sig så ensam i en livlig stad,

fastän hen skulle vara ensam. Jag har själv upplevt att fastän jag har bott nära mycket människor och ser mycket människor på gatan, har jag kunnat känna mig väldigt ensam.

11 Långsamhetens lov

"Nurkkauksensa uumenissa uneksija muistaa kaikki yksinäisyytensä esineet; hän on pettänyt nuo yksinolon muistot ja heittänyt ne nurkkaan silkkaa unohtavaisuuttaan." (Bachelard, 2003, s. 308)

Det tog en hel arbetsdag att måla alla de detaljer som finns på steghyllan, att fånga hur ljuset ändrar sig på hyllan, ljuset som projiserades, ljuset som de små bordslamporna ger, och ljuset som reflekteras genom fönstret, som jag stod bakom när jag fotograferade. Jag har fler halsband hängande på hyllan, en av mina favorithalsband, som jag fick som 17-åring av min mamma, har orangefärgade träpärlor. Jag har fäst den på stegen så att den stöder Monstera växten på högsta hyllan. Jag tappade bort mig när jag försökte måla varje träpärla som finns med på bilden. I hörnet finns det en rottingstol med en artificiell talja på. Det är kattens plats och jag sitter sällan på den stolen.

Jag använder inte grundmålning, för mig råddar det bara till saker. Först projiserar jag bilden på duken och skissar konturerna med kol. Sedan blandar jag färgen, jag börjar med att måla gardinerna, mörk lila. Jag använder ganska tjock färg när jag målade sammetsgardinerna. Jag målar som en "printer", börjar från ett ställe och så målar jag precis allt det som finns runtomkring. Jag börjar med det som finns bakom i bilden, som vägg- och golvytor. De föremål som finns främst i bilden målar jag till sist. Jag skapar en fantasiram för det jag skall måla och sedan fyller jag i. Det ger en känsla av kontroll och tidslinje. Jag slutar inte och går

inte vidare till något annat ställe förrän ett ställe är färdigt. Genom att måla allt som finns runtomkring på ett område får jag också färgerna att överlappa och skapa mjukheten som jag gillar i måleriet, som Karin Kneffels måleri.

12 Lampan hälsar mig välkommen

"Lamppu valvoo, se on siis vahdissa. Ikkunassa palava lamppu on talon silmä."
(Bachelard, 2003, s. 126)

Jag trivs i svag belysning. Hemma har jag oftast bara de små lamporna brinnande. Mörkret ger skydd. När det börjar bli mörkare på hösten känns det lite besvärligt att måla. Jag försöker alltid måla i dagsljus. Min taklampa är från lopptorget, den har en glaskupa, som har en grov yta som påminner mig om chokladäggen som man kan köpa runt påsken. Ljuset strålar genom den så det blir mönster på väggarna. Det tar en stund före jag blir van med hur ljuset ser ut. När det börjar bli vår och solen lyser stark, visar den allt damm som flyger i luften. Jag hittar ofta fina, gamla lampor på lopptorget ganska billigt. Jag skulle vilja ha taket fyllt med olika lampor, för att inte behöva välja bara en eller två.

"Lamppu odottaa ikkunassa. Sen kautta koko talo odottaa. Lamppu on suuren odotuksen merkki. Pelkkä valo tekee talosta inhimillisen. Talo näkee niin kuin ihminen. Se on yöhön avautuva silmä." (Bachelard, 2003, s. 127) Ibland glömmar jag att tända på en liten lampan när jag går ut ur huset. Det känns dystert att komma tillbaka till ett mörkt hem, där ingen lampa väntar på mig.

Lampan på målningen från mitt hem, fick jag som julklapp av min mor. Foten är tillverkad av Kupittaaan savi och hon har själv sytt lampskärmen. Jag har fler mindre lampor hemma, som hon har sytt

lampskärmarna till. Porslinsblomman fick jag också av min mamma, den växer så att den tränger sig in i fönsterkarmen. Min mormors korg står på växtböckerna på bordets hylla. Där finns också en liten näverkorg med solrosfrön. Jag gillar föremål som har jutesnöre runt sig, t.ex glasflaskan bakom porslinsblomman. Min far samlar på olika färgers glasbollar, som man förr använde som lod för fiskenät. Jag har själv sex stycken. En fick jag som gåva av en kompis, den som står på rottingsbordet.

13 Fred är själens tillstånd

"Onnellinen on lapsi joka omistaa, todella omistaa, yksinäiset hetkensä!"
(Bachelard, 2003, s. 96)

Jag blev van vid ensamhet ganska tidigt, men sällan kände jag mig riktigt ensam, eftersom jag hade syskon och vänner online som jag spelade med. Ensamheten gav mig styrka att vara mig själv och våga göra det som jag själv var intresserad av, utan att behöva vara rädd för att jag bli mobbad.

Att måla kräver ensamhet. Jag njuter av att sitta i tystnad och måla. Ensamhet är ett själsligt rum. Ensamhetsrum. Det känns bra att trivas så bra för mig själv. I ensamhet får jag mycket arbete gjort. *"Intohimoinen ihminen sulkeutuu yksinäisyyteen valmistelemaan purkauksiaan ja toimiaan. Hän tietää vaistonvaraisesti, että hänen yksinolonsa tilat ovat rakenteellinen osa häntä."* (Bachelard, 2003, s. 85) Konsten kräver att jag kan arbeta i ensamhet men samtidigt är det en dialog med konstverket och en dialog med åskådaren. Att skapa bilder fungerar som ett språk som jag kan uttrycka hemligt, utan ord.

14 Söka efter bilden att se för första gången

"Runoilijat auttavat meitä löytämään itsestämme katselemisen riemun, joka laajenee niin voimallisesti, että saamme joskus läheisen objektin äärellä kokea, kuinka kotoinen tilamme suurenee." (Bachelard, 2003, s. 409)

Mitt måleri utgår från den synliga världen med vardagliga motiv från olika rum. Det är klassiskt måleri, målat idag. Oftast flyttar jag icke sakerna i bilden, charmen ligger i det att det är som det är. Det blir inget snabbt städande före gästerna kommer på besök. Motiven hittar jag genom att se mig omkring, och jag försöker se allting med nya ögon. När jag blir uttråkad kan jag märka att jag ser ut genom fönstret eller stirrar på ljuset som filtreras genom ett vattenglas på bordsduken och börjar vibrera när någon lägger saftkannan på bordet. Gamla hus kan ha blåsta glasrutor i fönstren, när jag går förbi dem kan jag se hur världen utanför förvrängs av luftbubblor och sprickor, då kan det vara roligt att stå och svänga på huvudet för att se hur vyn utanför dansar i vågor.

När solen skiner någon gång i augusti mot ytterdörren och mellandörren har råkat bli öppen, uppstår det genom ytterdörrens fyrkantiga glasruta ett skimmer som når ända fram till köksväggen, som lyser så starkt som om vi hade en vedspis bredvid batteriet.

Ett kastrullock kan placeras på köksbänken, så att det står lite utöver kanten, på högra sidan av elspisen och då formar ljuset under kökskåpen spiraler uppe i taket. Det tog en tid förrän jag förstod hur ljusspiralerna uppstod och jag ville inte flytta på locket för att jag tyckte det såg fint ut.

För mig är det intressant att målningarna är fyllda med föremål och detaljer som jag njuter av att måla. I det finns det så mycket som jag tror mig veta hur det ser ut som, men när jag ser riktigt noggrant måste jag fokusera ganska hårt på hur jag löser formen i måleriet.

Eftersom mitt måleri fokuserar på detaljer av föremål och inte bara tomrum, måste jag undersöka den holländska mästare som målade stilleben på 1600-talet. Pieter Boels oljemålning intresserar mig mycket, eftersom han målade det som syns i omgivningen. *Allegory of the Vanities of the world*, målad 1663 är en ovanligt stor målning för ett *vanitas* motiv, det vill säga påminnelse om jordelivets tomhet. Stillebenet har som motiv symboler av konst, ära, världslig och andlig makt, rikedom och visdom. I bakgrunden finns det en sarkofag med "Vanitati S" graverad på sidan. *Vanitas* motiv var vanliga på den tiden. Pieter Claesz hade ofta i sina stilleben glasföremål som speglade rummet. Drickglaset och glasbollen upprepas i fler målningar.

Mitt måleri är en självbild i sig. Jag tänker att de saker vi omger oss med berättar om hurdana vi är, t.ex de kläder vi klär på oss. Men hur kan jag få fram det som finns inuti? Med måleriet kanske.

"Omasta huoneestaan haluaisi sanoa kaiken mutta kotoisuuden arvot vetävät lukijan niin voimakkaasti mukaansa, ettei hän enää lue kirjoittajan huonetta vaan näkee oman huoneensa." (Bachelard, 2003, s. 92-93) Det är inte mitt rum som åskådaren ser, utan hen gör rummet till sitt eget. Jag berättar hur jag upplever rummet men åskådaren kan tolka den berättelsen beroende på hens eget erfarenhet och attityd.

15 Slutord

"Fenomenologi kohtaa jatkuvasti maailman vierauden. Ja enemmänkin: kuvittelun raikkaus, sen oma toiminta tekee tutusta vierasta. Tarvitaan yksi ainoa poeettinen yksityiskohta, jotta kuvittelu asettaa meidän uuden maailman eteen. Siitä lähtien yksityiskohta vie voiton laajalta näköalalta. Yksi ainoa kuva - kunhan se vain on uusi - avaa maailman. Maailma muuttuu koko ajan, kun sitä katsotaan kuvittelun tuhannesta ikkunasta." (Bachelard, 2003, s. 295)

Syftet med mitt examensarbete har varit att undersöka mitt eget måleri, och varför jag väljer att måla interiörer och vilken betydelse de har och på hur många nivåer. Jag har utgått från bilder från mitt barndomshem. I mitt måleri använder jag reflekterande ytor vilket gör måleriet väldigt visuellt. Jag gör observationer i rummet, där huvudrollen oftast innehas av en lampa, ett bord och krukväxter. Ljus är något vi människor inte kan leva utan och oftast vill vi ha olika ljuskällor hemma. Att sitta runt ett bord kan kännas vardagligt men det är så vi ofta samlas och umgås. Vi äter tillsammans eller sitter på soffan runt ett soffbord. Jag leker med perspektiv och spegelbilder, som väcker den vardagliga interiören till liv.

Det är centralt i mitt måleri att skapa en illusion av rummet och lösa problemet mellan det konkreta och det abstrakta i det fysiska rummet. I hemmet förstärks betydelsen av olika rum, i en lägenhet eller ett hus finns det ställen där vi rör oss bara för att flytta oss annanstans. De ställen kan jag bli intresserad av i interiörer. Vi inreder en korridor kanske med en stol och andra prylar, men har vi någon gång suttit på stolen som finns där? Stannar vi upp där och se på vad det finns runt omkring oss?

De olika utrymmen vi rör oss i och tillbringar vår tid från det obebyggda till det byggda avgör det centrala sättet vi lever och existerar i.

Betydelsen av rummet formas endast i förhållande till användaren av rummet. Med mitt måleri vill jag bjuda åskådaren in till ett nytt rum.

16 Källförteckning

Bachelard, G. (2003). *Tilan poetiikka*. Helsingfors: Kustannusosakeyhtiö Nemo

Don Eddy Art. Hämtad: 19.02.2021 <http://www.doneddyart.com/>

Levin, K. (2007). *Under påverkan. Mamma Andersson*. Stockholm: Moderna Museet/Steidl

Lund, C. Christian Lund (producent). (2015). *Karin Mamma Andersson: Paintings as weapons*. [Video] Danmark: Louisiana Channel, Louisiana Museum of Modern Art. <https://vimeo.com/203410781> Hämtat: 19.02.2021

Saarikangas, K. (2006). *Eletyt tilat ja sukupuoli*. Helsingfors: Suomalaisen kirjallisuuden seura

Sandqvist, G. (2012). *Nina Roos*. Helsingfors: Parvs Publishing

Pallasmaa, J. (2005). *encounters: Architectural Essays*. Tavastehus: Rakennustieto Oy (Building Information Ltd)

Pauliina Pietilä. Hämtad: 19.02.2021.

<http://galleriflach.com/artists/pauliina-pietila/>

Wigelius-Wulff, L. Lotta Wigelius-Wulff 2017. *Muotokuvassa: Nina Roos*. [Video] Finland: Yle Areena. <https://areena.yle.fi/1-2493193> Hämtat: 12.05.2021